

Odze György

Futárút, 1956

Voltak ilyen futárutak. Athén–Ankara. Egy nap Athén, két nap Ankara, mindig ott legyen hosszabb az út (szaknyelven: ott-tartózkodás), ahol unalmasabb. A két futár, Solymosi elvtárs, a főfutár és Tanító elvtárs, a másodfutár a szabályoknak megfelelően nagykövetségi gépkocsival, egy diplomata kíséretében hajtott ki az athéni nagykövetség udvaráról a repülőtérre, miközben vasmarokkal szorították a titkos iratokkal és a külképviseleteknek szánt dollárkötegekkel tömött fekete *szkáj* futártáskát. Társaikhoz hasonlóan mindketten alapos kiképzésben részesültek, a táskákért az életüket áldozták volna. Hivatásos futárok voltak, járták a világot, ez volt a dolguk. Tartásuk egyenes, tekintetük komor és felelősségteljes, feszülten figyelik, hogy nem figyel-e őket valaki. A világ tele van ellenséges ügynökökkel, akik egy percnyi felelőtleniséget is könyörtelenül kihasználnak. Más ember örömét lelte volna abban, ha utazgathat a világban, ők azonban ezt munkának tekintették, nem pedig élvezetnek. Hallgatagon utaztak, ahogyan a futárok szoktak. Tanító elvtárs belső zsebében azért ott volt a lapos üveg, amit titokban meghúzott.

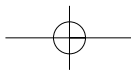
54

Megérkeztek a repülőtér forgalmi épülete elé, a nagykövetségi gépkocsivezető szolgálatkészen kiemelte a bőröndöket a Mercedes csomagtartójából, a két futár pedig a diplomata munkatárs kíséretében a jegykezelő pulthoz ment, kiváltották a szállókártyát az isztambuli Sabena-járatra.

– Küldjél értesítést a Központnak és Ankarának is – adta ki az utasítást a főfutár a diplomatának, mielőtt beléptek a tranzit területére. A megjegyzés felesleges volt, valamennyi nagykövetségi beosztott pontosan tudta, milyen feladatai vannak a futárutak adminisztrálásában, a főfutár azonban azért főfutár, hogy utasításokat osztogasson. Nem szabad elfelejteni, hogy NATO-tagállamban, azaz ellenséges területen mozognak, és most Törökországba utaznak, ami még ellenségesebb terület. A harmadtitkár rezzenéstelen arccal bólintott, majd megkönnyebbülten felment az emeleti étterembe, ahol a gépkocsivezető már várta őt, és a konyakot is megrendelte. Koccintottak.

– Végre elment ez a két fasz – mondta a diplomata, a gépkocsivezető pedig bólintott. Minden futár fasz. Sőt, minden külügyes fasz. Ez tartja össze a szolgálatot. Ez a sziklaszilárd hit. Lehajtották a Metaxát. A beton éppen üzemanyaggal töltötték fel a belga légitársaság Convair gépét. Meg kellett várniuk, amíg a repülőgép felszáll. És akkor mehet majd az értesítés, a futárok *rendben* elutaztak.

A futároknak Isztambulban néhány órát várniuk kellett a török légitársaság belföldi gépére, és csak este kilenckor indultak tovább Ankarába. Tanító elvtárs el is álmosodott. Általában korán ébredt, de most ha-



mar elnyomta az álom. Akkor ébredt fel, amikor a kis Fokker futóműve földet ért a repülőtér leszállópályáján. Az épületbe érve Solymosi elvtárs tekintetével azonnal a nagykövetségi futárfogadó elvtársat kereste, de senkit sem látott. Az érkezési területen csak néhány török atyafi kószált. Ilyen esetre még nem volt példa hosszú futármúltja során. Hogy nem várták volna a repülőtéren. Pedig az értesítést megkapták még Budapestről, és biztosra vette, hogy Athén is elküldte a megfelelő jelzést. Igen, késett a járat, a nagykövetség munkatársának azonban ilyen esetekben is kötelessége a végsőkig kitartani, ellenkező esetben fegyelmivel sújtják és hazarendelik.

– Mi az isten fasza van itt? – nézett Tanító elvtársra Solymosi. Ilyen, hogy nem várták őket a repülőtéren, még nem történt, és nem is történhet. Megtapogatta a zakója alá rejtett oldalfegyverét. Szükség lehet rá.
– Hol a picsában vannak ezek?

Kiváltották a csomagjaikat, és kiléptek a zsúfolt, sötét járdára.
– Taxit kell fognunk – szögezte le Tanító elvtárs.
– A taxi nem biztonságos – utasította el a javaslatot Solymosi.
– De hát itt sem maradhatunk – vélekedett Tanító.
– Menj el, és telefonálj a követségre – adta ki az utasítást Solymosi elvtárs.

– A telefon sem biztonságos. – Tanító igyekezett elhárítani a bonyolultnak látszó feladatot, de végül kellestelenül elindult, hogy keressen egy fülkét, előtte még aprópénzt is kellett szereznie. Solymosit közben megrohanták a kétségek. Belügyes ismerősei már a Rajk-temetés után mondogatták, hogy *ebből még lehetnek bajok*, de hát persze az ilyesmi vélekedést imperialista forrásból származó felesleges aggodalmaskodásnak tartották. Este majd azt mondja Tanítónak, hogy fáj a feje, és szeretne sétálni egyet, közben pedig telefonál majd Ildikónak. Az egyetemista lány a szüleivel lakott a Baross utcában, futárutak között randevúzott vele, többnyire napközben, és még azon a napon is együtt voltak, amikor Athénbe indultak.

A nagykövetségen senki sem vette fel a kagylót, így Solymosi és Tanító a szabályokat megszegve taxival indult a misszióra. Majd félórás út után szálltak ki a kocsiból, és becsengettek a nagy kertben álló villa kapuján. Némi várakozás után megjelent egy hivatalsegéd, és megkérdezte, hogy mit akarnak.

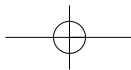
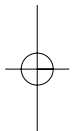
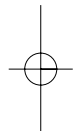
– Hogy mi mit akarunk? – kérdezte felháborodva Solymosi. – Mi vagyunk a futárok.

– Az lehet – mondta a férfi, aki Solymosi megfigyelése szerint enyhén alkoholos befolyásoltság alatt állt. – De bennünket ez már nem érdekel.

– Mi az, hogy *bennünket*? És mi az, hogy *nem érdekel*?

– Budapesten győzött a forradalom. Mi pedig a forradalmi kormányt akarjuk szolgálni.

– Miről beszél, maga szerencsétlen? – kérdezte erre a főfutár. – Inkább engedjen be!



A hivatalsegéd kinyitotta a kaput, Solymosi és Tanító megragadta a csomagjaikat, és felmentek a nagyköveti irodába, ahol együtt találták a diplomatákat és családtagjaikat. Valamennyien italoztak és népdalokat énekeltek. *Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország.*

– Mi történik itt, Sebestyén elvtárs? – vonta félre Solymosi Gebár Bódogot, a nagykövetet.

– Többé nem vagyok az elvtársad – szögezte le elszántan Gebár. Testes, őszülő férfi volt, vasmunkásból lett diplomata. Idegen nyelveket nem beszélt és nem is akart. Magyar ember magyarul beszéljen. – Elegünk volt a szocialista önkényből. Arra kérlek benneteket, hogy tegyétek ki az asztalra a szolgálati fegyvereket és a pénzt. Az iratokra nincs szükségünk. Már nem tartozunk a bolsevista seggnyalók bandájához. A független magyar kormányt kívánjuk szolgálni.

Solymosi egyetlen szó nélkül engedelmeskedett. Egy pillanatig átfutott az agyán, hogy esetleg lelövi a nagykövetet, de meggondolta magát. Tanító elvtárs némi csalódottsággal nézett a főfutásra, miközben a hivatalsegéd elmélyülten a futártáska tartalmát vizsgálta.

– Hazautaztok? – kérdezte Solymosi.

– Eszünk ágában sincs – mondta Gebár. – Állítólag minden kommunis­tát felakasztanak majd. Testületileg menedékjogot kérünk az amerikai nagykövetségen, aztán boldoguljatok, ahogy tudtok.

Néhány perc múlva csakugyan távoztak, Solymosi kettesben maradt a nagykövetség épületében Tanítóval. Ittak egy korty whiskyt, Solymosi felhívta Budapesten Ildikót, forradalom van, mondta lelkesen a lány, vége az elnyomásnak, aztán arra buzdította a férfit, hogy mielőbb jöjjön haza, és vegye őt feleségül.

– Persze – ő nyelt egyet, mielőtt letette a kagylót.

– Mi lesz most? – kérdezte tőle Tanító.

– Semmi – felelte ő. – Mi a lófasz lenne?

Két évvel később Solymosi még mindig futár volt, és egy alkalommal Amerikában járt. Első este New Yorkban kiment sétálni, a főpályaudvarról felhívta Budapesten Ildikót, akit azóta sem vett feleségül, aztán egy csomag Lucky Strike cigarettát vásárolt az egyik kioszkban. A férfi, aki kiszolgált, Gebár Bódog volt. Solymosi egydollárossal fizetett, Gebár visszaadta az aprót.

Úgy tettek, mintha nem ismernék egymást.

Szerettem a nagy meséket

Szerettem tanítani. Szerettem, hogy a diákok figyelnek rám. Tele voltam a szokásos megfelelési kényszerrel, de megfelelési kényszer nélkül nem lehettem volna jó tanár. És már meg is szoktam a megfelelési kényszeret, már nem arra gondoltam, hogy hogyan fogok tanítani, meg kit fogok felletetni, már a történelem sem érdekelt annyira, mint az első években, jegyzeteket sem kellett készítenem otthon, igen, elkezdtem jó tanár lenni, felismertem, hogy annak, amit mondok, érdekesnek kell lennie, és ahogy sétáltam a padok között, és néha megérintettem közben a tanítványaim vállát, már én magam is élveztem, amit csinálok.

– Majd megunod – mondta Jakland Dezső. Ő volt az igazgató. Komor, rosszkedvű férfi, aki már nem szeretett igazgató lenni. Révész apuka régi barátja volt, így kerültem oda tanítani. Ezt hívták protekciónak. – Mindenki megunja.

Igen, élvezem azt, amit csinálok, állapítottam meg minden reggel a vilamoson, amikor a gimnázium felé utaztam.

– Nekem ez csak az első lépés. Én szeretnék filozófus is lenni – mondtam Jaklandnak egy este, amikor kettesben maradtunk az irodájában.

– Hát legyél – felelte ő. – De előre megmondom, a marxizmus szart sem ér. Ma már senkit sem érdekel a lét és a tudat. Senkit sem érdekel a világnézet. Olyan dolgokról kell írni, amik válaszolnak az emberek legfontosabb kérdéseire.

– Mik a legfontosabb kérdések?

– Fogalmam sincs. – Jakland már indulni készült, igazi család szerető férfi volt, minden este a feleségével és a gyerekeivel vacsorázott. – Neked kell tudnod, te akarsz filozófus lenni.

Akkor úgy nézett ki, hogy minden rendben van. De a dolgok akkor soha nincsenek rendben, amikor úgy néz ki, hogy rendben vannak. Majdnem. Ez a *majdnem* szó választja el a filozófusokat a sosem-leszek-filozófusoktól és a rendben lévő dolgokat a nem rendben lévő dolgoktól. Miközben egyik órán a padosok között sétáltam, éppen Kosztolányit idéztem, rájöttem, hogy nem az osztálynak tanítok, hanem az egyik kiszemelt tanítványomnak, Kardos Andreának, neki, egyedül neki, mert ha az ember tanít, akkor mindig egyvalakinek akar tanítani, és ez az *egy* most ő volt, *Ilyen az ember. Egyedüli példány. Nem élt belőle több és most sem él, S mint fán nem nő egyforma két levél*, vékony, rövid hajú, majdnem jelentéktelen lány, Egerben voltunk osztálykiránduláson, amikor először beszélgettünk, érdeklődött az irodalom iránt, sőt ő maga is próbálkozik írással, mondta, de nekem az volt az érzésem, hogy irántam mutat érdeklődést, filozófiával is foglalkozom, mondtam szerénytelenül, mert azt szerettem volna, ha élénk érdeklődést mutatna irántam, mert én élénk érdeklődést mutattam iránta, tetszett nekem, ahogyan az órákon figyel,

tetszett, ahogy ül a padban, ahogy a haját igazítja, ahogy kérdez és ahogy nevet, és féltékeny voltam azokra a fiúkra, akikkel a szünetben beszélget, akik átölelik a vállát, és akik minden bizonnyal jó eséllyel pályáznak arra, hogy előbb-utóbb szerelmeskedhetnek vele, jól ismertem ezt az érzést, amikor még középiskolás voltam, ugyanilyen olthatatlan vágyat éreztem Dalma, a megközelíthetlensége miatt kívánatos orosz tanárnő iránt, én azt szerettem volna, ha belém szeret, ha ő is olthatatlan vágyat érez irántam, de semmi ilyesmi nem történt, a férje mindennap autóval várta a gimnázium kapuja előtt, és nemcsak várta, hanem mindig előbb érkezett, kiszállt a kocsiból, és cigarettázott a járdán, öltönyt viselt, akkoriban divatos, rövid zakót, két sliccel, néha az autójára támaszkodott, mintha ki akarná mutatni, hogy az övé, az ő tulajdona, ilyen szerettem volna én is lenni, ilyen magabiztos, ilyen öntudatos, gyorsan választottam magamnak példaképeket, de soha nem vallottam be még magamnak se, hogy ők a példaképeim, azt is tagadtam, hogy utánzom őket, egyszerűen csak úgy akartam viselkedni, mint ők, főleg filmek és regények főszereplői, a kis Oleg, aki az életét adta a hazájáért a Nagy Honvédó Háborúban, Pecsorin, a Korunk Hőse, főleg, de ezek csak szellemi kalandozások voltak, mert igazából és komolyan nem akartam én semmi sem lenni, mégis, mi akarsz lenni, ezt a kérdést gyakran tette fel nekem anya is, sőt még nagy ritkán Vilma néni is, én azonban erre nem tudtam válaszolni, amúgy is azt tartottam helyesnek, amit a Thibault családban olvastam, miszerint az ember ne akarjon túl sokat az élettől, mert a végén csalódik, aztán, amikor Dalma kilépett a kapun, megcsókolta, mintha csak bennünket akarna bosszantani, nekünk akarna bemutatót tartani abból, hogy mennyire szeretik egymást, Dalma gyönyörű volt, fiatal korában vívott, és talán ezért is volt valami különös könnyedség és ruganyosság abban, ahogyan járt, és nincs reménytelenebb, egyszersmind felemelőbb élmény, mint szerelmesnek lenni egy tanárba, vannak foglalkozások és helyzetek, amelyek önmagukban vonzalmat ébresztenek, tanárnőbe a diák, ápolónőbe a beteg, stewardessbe az utas lesz szerelmes, és ugyanígy természetes, ha egy diáklány beleszeret az értékes, okos, bölcs, magabiztos és tapasztalt tanárába, én ráadásul ügyes, ravasz és szellemes vagyok, ismerem az értékeimet, figyelmesen és álszerényen oktatom őket, ráadásul látszatra érdek nélkül, ahogyan mosolygok rájuk és biztatom őket, félreérthetetlen utalásokat is teszek arra, hogy ez a távolság egyelőre behozhatatlan, ki is mutatom, hogy tetszeni akarok nekik, azt akarom, hogy belém szeressenek, miközben nekem eszem ágában sincs beléjük szeretni, nős vagyok, ebben a szóban, hogy *nős*, van ebben valami véglegesség, valami lehangelő, *nős*, ennél csak az *elvált* a rosszabb, mert hiszen az, aki elvált, az is nős volt, de valamilyen oknál fogva még arra is alkalmatlannak bizonyult, hogy tartósan nős legyen, nős vagyok, mondtam, közben azonban Kardos Andreára gondoltam, sokat, igen, túlságosan is sokat, vártam azokat a napokat, amikor óránk volt, és azt is vártam, hogy találkozzunk a folyosón, vártam, hogy rám nézzen, és én viszonzhatom a pillantását,

micsoda marha vagyok, mondtam aztán később magamnak, amikor egyedül maradtam, de néhány szót mindig beszéltünk egymással, azt eldöntöttem magamban, hogy kerülni fogom, semmi szükség arra, hogy azt gondolja, hogy belészerettem, ami természetesen nem igaz, egy ilyen tizenhét éves lánynak fogalma sincs a komoly érzésekről, nem mintha biztos lennék abban, hogy nekem van, meg kell értenem saját magamat, máskülönben hogyan szeretnék filozófus lenni, ha nem értem meg más emberek magatartását, túl könnyen adtam fel, azt hittem, hogy értem, valójában azonban nem értettem, és talán nem is akartam érteni, sőt még az is lehetséges, hogy nem érdekelt más emberek gondolkodása, mire pedig beértem a gimnáziumba, már újra csak Kardos Andreára gondoltam, nem szerettem bevallani, és nem is nagyon vallottam be magamnak, de ez a tizenhét éves kislány fontos volt nekem, igen, megváltoztatta az életemet, másképpen indultam tanítani, mint korábban, neki, csak neki tartottam órákat, neki olvastam fel kedvenc Pilinszky-versemet, *végeérhetetlen zokogok veled, ahogy szorításod egyre hevesebb, ahogy ölelésem egyre szorosabb, egyre boldogabb és boldogtalanabb*, közben kipirultam, mint valami kisfiú, ráadásul néhány nappal később egy mozi pénztáránál láttam is őt, amint cigarettázott, egy lófarkat viselő vékony fiúval volt, aki a jegyekért állt sorba, elfordítottam a fejem, ki az isten lehetett ez a kis pöcs, ezen gondolkodtam, miközben Panni mellett tolakodtam be a nézőtérre, igyekeztem nem észrevenni Kardos Andreát, és igyekeztem, hogy ő se vegyen észre engem, *ki lehet ez a kis pöcs*, ezen gondolkodtam akkor is, amikor a filmet néztem, igen, tetszett nekem Kardos Andrea, és azt akartam, hogy ő is kedveljen meg engem, legyek fontos az életében, kerestem az alkalmakat a találkozásra, arra kértem, hogy mutassa meg nekem, amiket írt, éppen akkor neveztek ki igazgatóhelyettesnek, és saját irodám is lett, egyszer csak bejött hozzám, és gratulált, ez igazán nagyszerű, hogy a tanár úr igazgatóhelyettes lett, és egy verset adott oda, és arra kért, hogy olvassam el, és mondjak róla véleményt, ki volt az a fiú, akivel moziban volt, kérdeztem, ó, csak nem féltékeny a tanár úr, nevetett rám, és volt ebben valami magabiztos fölény, de volt benne megkönnyebbülés is, amiért fontos vagyok neki, de, ismertem be, még félig tréfásan, féltékeny vagyok, azért kellett némi bátorság ennek a kimondásához, de abban, ahogyan nézett rám, volt valami egyértelmű elszántság, igen, nyilván meg akar hódítani, lehet, hogy már fogadásokat is kötöttek az osztályban arról, hogy ez mennyi idő alatt sikerül, aztán együtt indulunk haza, én is meg akartam hódítani, a Városligeten át mentünk a Hősök teréig, irodalomról beszélgettünk, regényekről, főleg én beszéltem, és ő hallgatott, ez egyike a rossz szokásaimnak, amit nem szeretek magamban, de nem is tudok változtatni rajta, az emberek azt hiszik, hogy nem figyelek rájuk, pedig számomra az, hogy mesélek valakinek, az a legteljesebb figyelem, az igazi odaadás, *jöjjön fel hozzám, tanár úr, üres a lakás*, akkor még magázódtunk, én dicsértem a versét, ami egyébként gyengécske próbálkozás volt, meg hivatkoztam irodalmi körökre, ahol barátaim

befolyásos szerkesztői székekben ülnek, és segíthetnek egy fiatal tehetség kibontakoztatásában, vajon ezzel nem csaptam be, mielőtt ő csapott volna be engem, vajon szükség volt erre a hazugságra, miközben éppenséggel a saját erényeimmel akartam hódítani, vagy azt gondoltam, hogy kell ez a kis erősítés a siker elérése érdekében, mert akkor már eldöntöttem, hogy meghódítom ezt a lányt, pontosabban ő már korábban eldöntötte, hogy meghódít engem, és akkor ezzel el is dőlt minden, haladtunk előre azon az úton, amire rálépni sem lett volna szabad, már ott voltunk, a házuk előtt, beléptünk a kapun, ő sem mondott semmit, és én sem mondtam semmit, szinte hangtalanul léptünk be a lakásba, mintha önmagunk előtt is titkolnánk, hogy ott vagyunk, a hűtőszekrényben találtunk egy üveg Bailey's krémlikórt, ez a kedvencem, mondta, nekem is, feleltem azonnal, mi másból álltak a szerelmeim és a kapcsolataim, mint hazugságokból, áltatásokból és önzésből, tudtam is magamról, hogy hazug vagyok, álságos és önző, sőt tetszett is nekem, hogy ilyen vagyok, Kardos Andrea akkor egyszer csak szembefordult velem, a csók vad volt, értelmetlen és ösztönös, éreztem a krémlikór édes ízét, és azt is tudtam, hogy ez megint olyasmi, amire mindig emlékezni fogok, és a Bailey'sről mindig ennek a lánynak a szája jut majd eszembe, szerelmes vagyok beléd, te hülye, mondta, kapkodva szeretkezünk, mi lesz ebből, kérdeztem magamtól, és tőle is, mi lesz ebből, tizenhét éves vagyok, azt csinálom, amit akarok, később, amikor már sötét volt, és hazafelé indultam, a buszmegállóban rágyújtottam, igen, mi lesz ebből, nem érdekes, mi lesz belőle, másnap megint találkoztunk, miért kell szeretkezni, miért nem lehetett megállni valami kis romantikus kalandnál, egy-két szerelmes levélnél, igazából te csak kefélni szeretsz velem, mondta Andrea, nem, feleltem, de a tiltakozásom hamis volt, és én magam is éreztem a csalárdságot a hangomban, nem, de közben baromi boldog vagy a családdal, folytatta tovább ő a támadást, vasárnap, miközben én otthon tanulok meg vágyódom utánad, te a gyereket viszed a cukrászdába, vagy moziba mész a feleségeddel, még talán csókolgatsz is, nem érdekel, te is kereshetnél volna magadnak egy szabad, fiatal fiút, feleltem én, talán van is valakid, akivel például a moziban láttalak, de aztán nem veszekedtünk tovább, megpróbáltam elképzelni a jövőmet, az osztályban persze úgy tettem, mintha semmi se történt volna, aztán visszamentem az irodába, és becsuktam magamra az ajtót, nem érdekelt, mi történik a gimnáziumban, *magába szerettem, tanár úr*, ezt mondta, igaznak hangzott, én pedig igaznak akartam hallani, jogosnak tartottam, a bölcsességem, a humorom, a tapasztalatom, a megnyerő hódítási készségem, persze hogy belém szeretett, és amitől különbnek éreztem magam a verejtékező tenyerű, pattanásos, gátlásos kis faszoknál, akiket naponta megalázhathatnék a tanteremben, ha éppenséggel ahhoz lenne kedvem, de nincs hozzá kedvem, megjátszom a nagyvonalú, kedves tanárembert, aki szívesen beszáll a fiúkhoz a tornaórán kosarazni, szeretek imponálni, de csakis Kardos Andrea miatt, igen, azt akartam, hogy belém szeressen, ezzel persze őt, Kardos Andreát is be-

csaptam, igen, jobbnak, okosabbnak, bölcsebbnek és műveltebbnek akartam látszani, mint amilyen voltam, te vagy az életem, igen, ezt akartam hallani, akkor meg most miért kételkedek benne, miért akarok veled szakítani, miért gondolom, hogy ez a könnyező szemű kislány bolondot akar csinálni belőlem, Andrea hozzám simult, ne, kérlek, ne hagyd el, hát akkor most mi legyen, tulajdonképpen csodálkoztam saját kettősségemen, ragaszkodtam *Pannihoz és Zsófihoz*, és eszembe sem jutott, hogy elhagynám őket, másrészt ott van bennem ez az értelmetlen, céltalan, de átható vágyakozás, arra lettem figyelmes, hogy kulcs fordul a zárban, éppen csak öltözködni volt időm, de még azzal sem készültem el teljesen, akkor érkezett haza *Kardos apuka*, uramisten, már hat óra, az volt a legszenvedélyesebb ölelkezésünk, kapkodva öltöztünk, de a levegőben még ott járt a szeretkezésünk illata, kezét fogtunk, én vagyok Andrea osztályfőnöke, mondtam, ez a kopaszodó, pocakos, szemüveges férfi rám nézett, valószínűleg azokon a hivatalos aktákon járt még az esze, amelyeket ott hagyott az íróasztalán, vagy esetleg eltöprengett, hogy mit felejtett el vásárolni azok közül, amelyekkel a felesége megbízta, még kezében volt az aktatáska és egy hálós bevásárlószatyor, majdnem megkérdezte, hogy megbasztam-e a lányát, mert a helyzet egyértelmű volt, istenem, micso-da könnyelműség, egy költészeti estre készülünk, hebegtem zavaromban, és Andrea is felolvas, nagyon tehetséges, aztán volt egy kis hallgatás, maga nem történelmet tanít, kérdezte gyanakvással, talán még el is mosolyodott, mint aki rájött valamire, hiába, a figyelmeztető jelek, amelyek mellett rendszeresen elmegyünk, kiléptem a lakás ajtaján, végigmentem a függőfolyosón, egy középkorú férfi párnára könyökölve nézelődött az ablakban, szemérmetlen nyíltsággal engem nézett, és mintha tudna rólam valamit, amit még én sem tudok saját magamról, másnap Andrea megnyugtatóan, hogy nem történt semmi, sőt minden a legnagyobb rendben van, apám nem gyanakszik, mondta, sőt örül, hogy foglalkozol velem, az ember ilyesmi megnyugtatókat szeret hallani, még akkor is, ha a lelke mélyén pontosan tudja, hogy történt valami, és semmi sincs a legnagyobb rendben, mégis úgy tesz, mintha nem történt volna semmi, és minden a legnagyobb rendben lenne, egyszerűen ilyen a lelkünk, állandóan afelé törekszünk, hogy meghátráljunk, mi lenne, ha feleségül vennél, kérdezte egyszer, én pedig, az okos, bölcs és kételkedő férfi, soroltam neki az ellenérveket, a család, a szülei, az iskola, az érettségi, a szerelem azonban pontosan olyan dolog, ami ellen nincsenek ellenérvek, mert nem logikus és nem ésszerű, szakítanunk kell, mondtam másnap, ez így egyszerűen nem mehet tovább, Andrea azonban hallani sem akart a szakításról, legalább találkozzunk ritkábban, tudtam, hogy alig tanul, romlanak az osztályzatai, én sem készülök az óráimra úgy, ahogyan kell és ahogyan szerettem volna, lemondtam a szakkört, helyette Andreával találkoztam, minden reggel azzal ébredtem, hogy szakítani fogunk, és mire beértem az iskolába, már alig vártam, hogy láthassam, otthon is türelmetlen és ideges voltam, éjszaka felébredtem, és gondolkodtam, hogy mit tegyek, csak-

ugyan, miért nem akarok válni, nem akartam Pannit elveszíteni, azt sem tudtam eldönteni, csakugyan szerelmes vagyok-e Kardos Andreába, vagy csak a titkos randevúk romantikája és a fiatal test élvezete köt hozzá, lehet, de az is lehet, hogy elrontom az életemet, ha megriadok a kihívásoktól és a nehézségektől, Panni is figyelmeztetett egyszer, hogy rosszul nézek ki, talán vizsgáltsam ki magam, vagy tanítsak kevesebbet, este bele-néztem a tükörbe, és csakugyan sápadt és kétségbeesett voltam, a szemem lángolt, mint aki beteg, a következő héten Andrea lemondta a találko-zót azzal, hogy tanulnia kell otthon, ez persze jogos volt, dolgozatírás lesz, de lemondta az osztálykirándulást is, amelyiket pedig együtt tervez-tünk ki azért, hogy egy éjszakát együtt tölthessünk, ne értsem félre, mondta Andrea, semmi sem változott, akkor jöjjön el délután, kértem, meg is ígérte, de az utolsó pillanatban meggondolta magát, lázas, mon-dta, nem is jött iskolába néhány napig, és arra kért, hogy én se látogassam, mert az édesanyja otthon van vele, én ennek ellenére felmentem hozzá, egy csokor virággal, mint afféle igazi, rendes és jól nevelt osztályfőnök, Andrea azonban egyedül volt, az édesanyja sehol, jó, hazudtam, ismerte be idegesen, rá is gyűjtött, kis, rövid szoknyát viselt, és piros blúzt, na-gyon szép volt, ahogy ott állt velem szemben és cigarettázott, mi a baj, kérdeztem, és át akartam ölelni, semmi baj, felelte, és védekezően emelte fel a kezét, semmi, csak éppen elege van abból, hogy nekem csak teste kell, honnan veszed ezt, kérdeztem, és már én is ideges voltam, mert éreztem, hogy komolyan beszél, látom, csak ez, semmi más, egy ostoba kislánynak tartasz, akit egy randevú után le lehetett fektetni, csak egy kis Bailey's kellett hozzá, nem, *végeztünk, tanár úr*, elegendem van, azt hit-tem, hogy te más leszel, mint a többiek, de most látom, hogy rosszabb vagy, mert megjátszod magad, mert belekeversz érzelmeket, mások leg-alább egyenesen a szemembe mondják, hogy csak a nyers, kemény szex kell nekik, jó, feleltem, ezentúl csak beszélgetünk a költészetről, semmi más, de ne veszekedjünk, kértem, nem, mondta ő, vége, hát így fejeztük be, hazafelé bementem a Kispostásba, megittam vagy négy felest, elszé-dültem, de egyáltalán nem láttam rózsásnak a helyzetemet, jólesett vol-na, mondjuk, hányni vagy ilyesmi, nevetséges, hogy a tanítást is már csak félszívvvel csináltam, vagy csak azért, hogy szíveket hódítsak meg, tanuld meg gyűlölni a gyerekeket, hogy nevelni tudd őket, ez a mondás jutott eszembe, a filozófia, inkább azzal kellene foglalkoznom, ha a filozófia nem segít az embernek megoldania a gondjait, akkor vajon mire jó a filo-zófia, úgy festett tehát, hogy megint csak magamra számíthatok, nekem kell kimásznom abból, amibe saját magamat kevertem bele, a józan ész az, ami utólag jön meg az embernek, de, másrésztől, mi van, ha Kardos Andrea csakugyan belém szeretett, elvégre miért is ne, vajon hogyan ke-rülök ki ebből az egész dologból sérülések nélkül, vége lehet a tanári pá-lyámnak, Panninak elmegy a kedve a házasságtól, Zsófi pedig többé szóba sem áll velem. Gyalog mentem haza, pedig esett az eső, de akkor ez így látszott romantikusnak, szerettem volna egy kicsit szenvedni és sajnálni

magam, este már nem is beszéltem Pannival, egyszerűen lefeküdtem, és mély álomba merültem, csakhogy az önsajnálát, a lefekvés és a mély álom semmit sem old meg, másnap reggel megint indulnom kellett a gimnáziumba, hogy szembesüljek szerelmi válsággal, a figyelmeztető jelek, persze, megint a figyelmeztető jelek, amelyek mellett rendszeresen elmegyünk, nem voltam sem kemény, sem okos, úgy akartam érezni, hogy minden a legnagyobb rendben van, és az ember ezt szereti hallani, még akkor is, ha a lelke mélyén pontosan tudja, hogy történt valami, és semmi sincs a legnagyobb rendben, mégis úgy tesz, mintha nem történt volna semmi, és minden a legnagyobb rendben lenne, ez a legbanálisabb dolog, ami csak történhetett velem, hogy beleszerettem egy tanítványomba, vagy azt hittem, hogy beleszerettem, de beleszeretni vagy azt hinni, az majdnem ugyanaz.

Néhány nappal később Kardos apuka várt a gimnázium előtt, a járdán.

– Beszélünk kell – mondta.

Hallgattam.

– Kiveszem a lányomat ebből az iskolából – mondta látszólag harag nélkül, de így még sokkal rosszabb volt. – Már régóta tudom, abban bízom, hogy megjön az esze. Nem akarok botrányt, de kiveszem.

– Rendben van – feleltem. – És nagyon sajnálom.

Hátat fordított, és elment. Andrea legalább figyelmeztethetett volna, hogy mindent elmondott a szüleinek, de lehet, hogy örült annak, hogy megszabadul tőlem, vagy csakugyan ez volt a célja, bebizonyítani, hogy megbolondíthat, és ha ez volt a célja, akkor sikerült is elérnie, ott álltam a járdán, néztem Kardos apuka után, távolinak látszott már ez a szerelem, és erőt is vett rajtam az önsajnálát, egy Tarkovszkij-vers jutott eszembe, nem mintha a versek segítenének, de mégiscsak segítenek, *Földi létünk láza idegen már nékem – nincs mindenre válasz szóban és zenében. S mire jők a részeg énekek s a könnyek? Titok nélkül élned tágasabb és könnyebb. S mi marad utánad, kiürült világom – Tán csak a sajnálát, hogy a szívem fájjon.* Persze később gyakran rám tört az az érzés, hogy beszéljek Andreával, ez is jellemző volt rám, ez a később-mindig-rám-tör-az-ézés, évekkal később elmentem a házuk elé, néztem a lakásuk ablakait, de aztán soha nem vettem a bátorságot, hogy becsengessek.

Végül is miért tettem volna?